

Med svensk själ i Minsk

Janina Beloziorova är vitryss men blågul ända in i själen. Hennes största önskan är att någon gång få resa till det fjärran landet på andra sidan Östersjön.

– Mamma borde ha rest till Sverige när hon var gravid med mig så jag hade fötts där istället, säger en alltid leende sextonårig Janina.

När Carola svepte in över scenen i guldgult och blått sjungandes *Invincible* i melodifestivalen för ett par år sedan så sjöng hon rakt in i då fjortonåriga Janina Beloziorovas hjärta. Det svenska originalet *Evighet* hittade hon snabbt via Internet på datorn hemma i lägenheten och sedan fortsatte sökandet efter mer svensk musik.

– Jag hittade bland annat Kent men förstod såklart ingenting. Men språket var så vackert med orden och melodin att jag ville lära mig, säger Janina på en nu nästan felfri svenska.

Hon sökte sig till Svenska Centret i Minsk och deras kvällskurser. Tre hundra elever läser på Centret och lokalerna är prydda av svenska dansbandsaffischer, kräftreklam och filmer.

Den här kvällen pågår två kurser parallellt i var sitt klassrum. I Janinas klass på drygt tio elever är det svenskbesök med diskussion och utfrågning.

– Är det sant att det finns många miljöbilar i Sverige? Frågar Janina som är klassens frågvisaste och pratgladaste. Hon försummar inte en chans att lära sig mer om landet i väst. Samtidigt hörs Per Gessles toner från klassrummet mitt emot där nybörjarelever letar efter adverb i textraderna.

– Jag gillar Sverige mest av alla i klassen. Jag jämför allting med Sverige, hur man gör här och hur gör man där? Ibland tänker jag att jag kanske är galen när det gäller Sverige, men vad gör väl det?

I fyra terminer har hon nu läst svenska vid sidan av den vanliga skolan och fascinationen för Sverige har vuxit sig starkare. I den gulblåa skolväskan ligger boken *Populärmusik från Vittula* och hon räknar svenskarna som hon mött i livet, nu är de 29 stycken.

Dagens lektion är slut och Janina hoppar ner för trappen och ut i Minskvimlet. Den blågula skolväskan vajar stolt på höften när hon promenerar längs med gatorna.

– Ibland kommer någon fram och tror att jag är svensk, då blir jag extra glad.

Centret ligger inhyst i den ”gamla” stan som byggdes upp efter andra världskriget. Bara ett par kvarter bort ligger Oktobertorget, Mc Donalds och KGB.

Paradgatorna i centrala Minsk är långa och flerfiliga och här trängs nya Mercedesbilar med svarthostande bussar. Här är miljödiskussionerna ovanliga och de miljömedvetna få.

– Jag tänker mycket på miljön vilket inte är så vanligt att man gör i Vitryssland. Här är det som du ser ingen som cyklar, här finns varken cykelvägar eller cykelställ som det gör i Sverige. Men jag ska ändå snart köpa mig en cykel för bil vill jag aldrig ha, säger hon medan hon ser ut över trafiken.

Egentligen skulle hon vilja studera ekologi på universitetet när skolan är klar nästa år. Men biologin och kemin är lite för svår så istället har hon siktet inställt på samhällskunskap vid det Statliga Vitryska Universitetet.

– Det är också viktigt. Man måste förstå samhället om man vill påverka det

Framför datorn där hemma brukar hon praktisera svenska med kompisar som hon hittat över MSN, Lunastorm och andra sajter.

– Jag lär mig många svenska svordomar av dem, av någon anledning är de lättare att komma ihåg än andra ord, berättar hon generat.

Det börjar skymma över stan och runt den lilla centrala sjön flanerar kärlekspar och ungdomsgäng.

– Jag önskar att jag kan få åka som utbytesstudent till Stockholm om några år. Att åka dit som turist är både för dyrt och för svårt men som student finns en chans.

Viktigast i Janinas liv är att göra karriär, må bra och ha många vänner. Att gifta sig är inte särskilt viktigt för henne egentligen men det skulle kunna skapa stora möjligheter.

– För att skaffa ett svenskt pass är ett äktenskap jätteviktigt. Tänk om jag skulle hitta en svensk kille om jag får möjlighet att studera i Sverige, det vore drömmen.

Minskbrisen blåser fram Janinas röda hår i ögonen då hon promenerar ut på det gigantiska Oktobertorget, några grönklädda militärer marscherar förbi. Om man missade att uppleva Sovjetunionen när det begav sig så är Vitryssland idag så nära man kan komma. Stora hus och monument utsmyckas med glasmosaik eller grovhuggna stenansikten. Lenin står som stolt staty i varje stad och gator och torg har namn som minner om storsovetiska dagar. Influenserna utifrån är få och de flesta av huvudstadens stora reklamskyltar gör enbart reklam för landet själv.

Det är svårt för en vitryss att resa och många unga har en längtan till väst; efter Coca Cola-livsstil, Converse och Kaffe Latte. Men Janinas längtan till Sverige sitter i hjärtat.

Hon går in på det kafé där de få svenskar som bor i Minsk ofta brukar hänga. Kaféet ligger nära både Svenska Centret och det svenska konsulatet.

Ju mer man vet om andra länder och regimer desto enklare är det att se på det egna samhället med klara ögon. Men att uttala sig negativt om den vitryska staten är straffbart.

– Frihet är att kunna välja vad man vill säga samt att ha råd med det man vill, konstaterar hon medan hon ser sig om i lokalen.

Det är fullt med folk vid de små borden och hon beställer en cappuccino. Hon slår sig ner vid ett fönsterbord med utsikt mot en lugn gata.

– Visst finns det saker som är bättre med Vitryssland än Sverige. Jag har hört att Sverige har mycket problem med invandring. Här finns inte några invandrare. Dessutom verkar det regna mer i Sverige än här.

Janina rör i sitt kaffe och ser ut över lokalen. Folk röker och äter färgglada marängkakor eller pizzabitar.

– Förresten så har jag hört att det är förbjudet att röka på kaféer i Sverige och det tycker jag verkar bra.

Janina jämför Vitryssland med just Sverige i varje detalj men var längtan, fascinationen och drivkraften kommer ifrån kan hon inte ens själv förstå.

– Något mystiskt är det med mig. Jag gillar Sverige på ett sätt som jag inte kan begripa. Det är liksom något som hela tiden styr mig dit och det känns som att jag hör till det landet. Kanske mina förfäder kom därifrån eller så har jag levt i Sverige i ett tidigare liv.

Text och foto: Katarina Johansson